

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Мукачівська міська рада
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Україна)
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в м. Освенцім (Республіка Польща)

**VI МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Збірник тез доповідей

29 березня 2022 р.

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Mukachevo City Council
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian Institute (Ukraine)
Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim
(Republic of Poland)**

**VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
CONFERENCE**

**«FINANCIAL REGULATION OF
CHANGES IN THE ECONOMY OF
UKRAINE»**

29 March 2022

Mukachevo

УДК 336.13.025.12(477)(043.2)

Ф59

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

Програмний комітет:

Щербан Тетяна Дмитрівна – ректор Мукачівського державного університету, доктор психологічних наук, професор.

Джоанна Стуглік – директор Інституту управління та виробничого машинобудування, Малопольський державний університет імені Вітольда Білецького, м. Освенцім.

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор.

Кобаль Василь Іванович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, кандидат педагогічних наук, доцент.

Герц Мирослав Мирославович – начальник бюджетного відділу фінансового управління виконавчого комітету Мукачівської міської ради.

Черничко Тетяна Володимирівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Організаційний комітет:

Стегней М. І. – д.е.н., проф., Нестерова С. В. – к.е.н., доц., Гладинець Н. Ю. – к.е.н., доц., Лінтур І. В. – к.е.н., доц., Петричко М. М. – к.е.н., доц., Братюк В. П. – к.е.н., доц., Росола У. В. – Ph.D. ст. викл., Михальчинець Г. Т. – ст. викл.

Ф59 Фінансове регулювання зрушень у економіці України: збірник тез доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, Мукачево, 29 березня 2022 р. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2022. – 213 с.

Основною метою проведення конференції є обговорення та пошук рішень актуальних проблем здійснення фінансового регулювання зрушень в економіці України, обмін дослідницьким досвідом та публікація результатів наукових досліджень. Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, за якісний зміст і оформлення авторських рукописів (стилістичні, орфографічні помилки тощо) та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання розглянуті на конференції.

© Мукачівський державний університет, 2022

UDC 336.13.025.12(477)(043.2)
F59

*Recommended for distribution through Internet by
Scientific and Technical Council
of Mukachevo State University
(Minutes № 4 of 18.04.2022)*

Program Committee:

Shcherban Tetyana – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Joanna Stuglik – Dyrektor Instytutu Zarządzania i Inżynierii Produkcji, Cavalry Captain Witold Pilecki State University of Malopolska in Oświęcim.

Hoblyk Volodymyr – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

Kobal Vasyl – Vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor.

Gerz Miroslav – the initial budget department of the financial department of the executive committee of the Mukachevo City Council.

Chernychko Tetiana – Head of the Department of Finance, Mukachevo State University, Doctor of Economics, Professor.

Organizational committee:

Stehney M. I. – doctor of ec. sc., prof; Nesterova S. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Hladynets N. Y. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Lintur I. V. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Petrychko M. M. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Bratyuk V. P. – cand. of ec.sc., assoc. prof; Rosola U. V. – Ph.D., senior lecturer; Myhalchynets G. T. – senior lecturer.

F59 Financial regulation of changes in the economy of Ukraine: the collection of abstracts of VI International Scientific Internet Conference, Mukachevo, 29 March 2022. – Mukachevo, Mukachevo State University, 2022. – 213 p.

The main purpose of the conference is to discuss and search for solutions of urgent problems via implementation of financial regulatory changes in Ukraine's economy, the exchange of research experience and publication of the results. Submitted materials contain methodological and methodical approaches that may attract the attention of a wide variety of experts.

Organizing committee considers it appropriate to mention that not all the statements and conclusions of some authors are unconditional. However, they consider it possible to post them for discussion.

The editorial board is not responsible for the accuracy of statistical and information data, content quality and manuscripts' design (stylistic, spelling errors, etc.), and preserves the right not to share the views of some authors on certain issues discussed at the conference.

ЗМІСТ

Секція 1. Особливості розвитку фінансово-кредитної системи в сучасних умовах	
БЕЗРОДНА О. С., ОГОРОДНЯ Є. М. Інформаційно-аналітична система дотримання умов належної обачності у контрагентських відносинах з банками	8
БРАТЮК В. П. Сучасні реалії ринку майнового страхування	11
БРАТЮК В. П., ШЕРШУН В. В. Кібер-страхування як сегмент страхового ринку	13
ВЕЛИКИЙ Р. І. Структура управління конкурентоспроможністю фермерських господарств	16
ВОВЧАК О. Д., АНДРЕЙКІВ Т. Я. Вплив банківських ризиків на фінансову стійкість банківської системи	17
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю., БИЧКОВА К. С. Валютна лібералізація: переваги та недоліки	19
ГНІДИН Т. Р. Сучасний стан безготівкових розрахунків в Україні	21
ГОЛОВАЧКО В. М., ГОЛОВАЧКО В. В. Поняття та класифікація системи безготівкових розрахунків	25
ГРАБ Ю. Ю. Необхідність страхового захисту в сучасних умовах	28
ЛНТУР І. В. Роль банківських інновацій в системі забезпечення конкурентоспроможності банків	30
НЕСТЕРОВА С. В., КОПЧА В. В. Вплив військових дій на банківську систему України: сьогодення та майбутнє	32
ПЕТРИЧКО М. М. Розвиток органів адміністрування в Україні	35
ПЕТРИЧКО М. М., ХЛАНТА В. В. До питання податків в умовах воєнного стану	38
РУЩИШИН Н. М., МУТЯН І. Є. Капітальне інвестування в Україні: джерела фінансування та проблеми здійснення	40
СКУБА А. М. Проблеми сучасного страхового ринку та шляхи модернізації	42
ЧАЙКОВСЬКА М. П., СТОЯНОВ В. М. Напрямки впливу ефективного ризик-менеджменту на фінансову стійкість банківської системи	45
ЧУЙ І. Р., ГОЛДАК С. М., ДУМА О. І. Економіко-математичне моделювання рівня податкової безпеки	48

Секція 2. Концептуальні засади формування менеджменту і маркетингу в умовах кризової економіки

БОРА Н. Ю. Комерційна діяльність торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації	52
БАБІЧ В. В., МАКСИМЕНКО Д. В. Економічний аналіз в системі управління підприємством	55
ВЛАСЮК Н. І. Переваги застосування програмно-цільового планування розвитку територій	57
ІРТИЩЕВА І. О., РОМАНЕНКО С. С. Національні особливості організаційно-управлінської системи розвитку спортивно-оздоровчої діяльності	60
КОГУТ В. А. Соціальна відповідальність та зміна контент-стратегії ІТ компаній в LINKEDIN у період російсько-української війни	62
КОЗИК І. М. Структурні перетворення в умовах становлення постіндустріальної економіки: світовий досвід	64
ЛИЗАНЕЦЬ А. Г. Управління економічною стійкістю підприємства	66
ЛІБА Н. С. Світовий досвід реалізації регіональної промислової політики	70
НЕЧИТАЙЛО В. В. Виклики для фермерських господарств у воєнний період	73
ОБЦЬКИЙ А. А. Маркетингова політика в умовах кризової економіки як інструмент підтримки капіталізації підприємств	74

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Японська модель дійсно відповідає своїй назві, так як передбачає розвиток новітнього інноваційного суспільства, що формується в умовах технологічного устрою на основі сформованих, вкорінених традицій. Це дуже важливий чинник, який суттєво відрізняє японське населення від інших національностей, від європейців та американців зокрема. Традиції та культурне надбання для Японії є важливим аспектом при становленні соціальної, економічної та політичної атмосфери в країні. Уряд Японії вважає, що науково-технічний прогрес важливий для розвитку національної економіки і тому цей інноваційний потенціал є надзвичайно важливим загалом.

Постіндустріальна економіка в такому разі створює інформаційний достаток, який допомагає втілити в життя найсміливіші технологічні проекти. Дослідження 80-90-х років у сфері інформаційної економіки охоплюють практично всі істотні аспекти функціонування нового типу господарства. Вони базуються повністю на вивченні досвіду найбільш розвинених в цьому відношенні країн – США, Західної Європи та Японії.

Список використаних джерел

1. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология. Под ред. В. Иноземцева. М.: Академия, 1999. 640 с.
2. Ушкаренко Ю. В., Чмут А. В., Синякова К. М. Креативна економіка: сутність поняття та значення для України в умовах європейської інтеграції. Економіка та суспільство. 2018. №18. С. 67-72.
3. Сазонець І. А., Саленко А. С. Зміни в суспільному характері праці та напрями трансформації соціальної структури в постіндустріальному суспільстві. Інвестиції: практика та досвід. 2021. №10.
4. Пивоваров Ю. Л. В дебрях реального социализма: воспоминания и размышления экономгеографа. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Издательство «Перо», 2021. 380 с.
5. Стоуньер Т. Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики // Новая технокритическая волна на Западе. М.: Прогресс. 1986.

УДК 658.5:330.36

А. Г. ЛИЗАНЕЦЬ
Мукачівський державний університет

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах розгортання кризових явищ в економіці країни, які спричиняють інфляційні процеси, падіння рівня виробництва, нарощування безробіття, погіршення економічного стану

та сповільнення темпів зростання актуальним завданням для кожного підприємства є підтримка життєздатності та управління економічною стійкістю.

Будь-яке підприємство, орієнтоване на операційну діяльність з метою отримання прибутку, має дві тенденції свого існування: функціонування і розвиток [1]. Функціонування характеризує спроможність підприємства до підтримки життєвих показників, збереження функцій, які визначають його цілісність і якісну визначеність. Для нього є характерним збіг або достатня наближеність фактичних і планових параметрів операційної системи. Розвиток означає набуття операційною системою нової якості, що зміцнює життєздатність за умов змін у зовнішньому середовищі [1]. Центральне місце серед ознак, які забезпечують функціонування і розвиток соціально-економічної системи, займає економічна стійкість.

Загалом існує ряд підходів до розуміння економічної стійкості, що можуть бути об'єднані у чотири групи: економічна стійкість як категорія «steady state» (стійкий стан), яка відображає умови динамічної рівноваги економічної системи; розгляд проблеми стійкості підприємства з точки зору його фінансової стійкості, уникнення банкрутства і забезпечення конкурентоспроможності; розгляд проблеми стійкості відповідно до положень концепції «стійкого розвитку» (sustainable development); використання економічної стійкості як основи концепції стійкого економічного зростання (sustained positive economic growth), що характеризує динамічну рівновагу економічної системи і її ефективний розвиток [2].

Узагальнення та систематизація існуючих підходів дозволяє визначати економічну стійкість як здатність підприємства підтримувати певний рівень економічних параметрів, які забезпечують його рентабельне функціонування і стабільний розвиток, а також дають змогу повертатися до рівноважного стану за рахунок процесів управління.

Відповідно, управління економічною стійкістю передбачає моніторинг та активний вплив на параметри соціально-економічної системи з метою відновлення її внутрішньої рівноваги, підтримки працездатності та прийняттого рівня рентабельності, мінімізації негативних наслідків від збурень зовнішнього і внутрішнього середовища. Належне управління повинно забезпечувати економічну стійкість підприємства за будь-яких умов і ситуацій, що виникають у системі й середовищі господарювання.

Загальна економічна стійкість підприємства є залежною від рівня стійкості її складових, основними з яких згідно системного підходу є:

1) управлінська, яка характеризує спроможність керуючої підсистеми менеджменту адекватно реагувати на збурюючі впливи шляхом оперативного прийняття оптимальних рішень та організації їх виконання з метою підтримки стійкості підприємства в цілому;

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗРУШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

2) виробничо-технічна, яка визначає спроможність операційної системи своєчасно адаптуватись до змін середовища, задовольняти потреби споживачів через створення продукту (товару чи послуги) належної кількості та якості;

3) соціальна – представляє здатність підприємства оптимально використовувати трудовий потенціал, пристосовувати його до вимог операційної системи, протистояти деструктивним впливам;

4) фінансово-економічна демонструє здатність підприємства до функціонування та розвитку, збереження рівноваги активів і пасивів, гарантування належної платоспроможності і інвестиційної привабливості у межах допустимого рівня ризику.

Водночас стійкість складових формується під дією зовнішніх та внутрішніх впливів. Керуючі впливи, спрямовані на внутрішні підсистеми підприємства повинні протистояти зовнішнім збурюванням, адаптувати систему і відновлювати належний рівень стійкості.

Точки зору науковців щодо виділення рівнів економічної стійкості досить сильно відрізняються. Більшість з них аналізує рівень стійкості організації через призму фінансових показників, тобто обмежуючись її фінансовою складовою. Інші – пов'язують стійкість із наявністю та поширенням кризових явищ як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі господарювання [3].

Погоджуємось з Пілецькою С. Т. [3], яка розмежовує рівні економічної стійкості підприємства з огляду на стадії розгортання кризових процесів на підприємстві.

З огляду на високу імовірність кризових явищ та процесів на підприємстві, вважаємо обґрунтованим виділення наступних рівнів стійкості, що можуть проявлятися як щодо організаційної стійкості в цілому, так і щодо її складових: абсолютної стійкості (можлива при відсутності кризових явищ або їх несуттєвих проявах); достатньої стійкості (існуючий механізм антикризових заходів сприяє відновленню рівноваги в системі); нестійкого економічного стану (виникає при нарощуванні кризових ситуацій і їх негативного перманентного впливу на підприємство); низької економічної стійкості (загрожує суб'єкту при настанні кризового стану); кризового економічного стану (виникає при поглибленні системної кризи і виникненні загрози банкрутства чи ліквідації підприємства).

Особливість функціонування підприємства полягає в тому, що загальний рівень його економічної стійкості не є арифметичною сумою стійкості її складових. Вагомість та ступінь впливу рівня стійкості окремих складових залежить від кількісної та якісної оптимальності елементів, які його формують, а також від їх здатності протистояти збурювальним впливам у даний момент часу та у тривалій перспективі. Разом з тим, погіршення рівня стійкості визначеної складової неминуче відображається на стійкості інших складових.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ І МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Так, наприклад, постійні збої у роботі операційної системи (низький рівень завантаження потужностей, логістичні чи технологічні недоліки тощо) викликатимуть зниження кадрової стійкості, яке проявлятиметься через недовикористання трудового потенціалу та підвищення плинності кадрів, а також рівня фінансово-економічної стійкості, наслідком чого буде зниження доходу, рентабельності, погіршення фінансового стану суб'єкту господарювання.

Серед найбільш дієвих способів підтримки належного рівня економічної стійкості є постійне відстеження (моніторинг) змін у середовищі господарювання підприємства. Метою моніторингу є своєчасне виявлення змін у факторах впливу на організацію для підготовки або пристосування організації до них.

При наявності позитивних збурювальних впливів система продовжує функціонувати у заданому режимі, оскільки виявлений вплив сприятиме підвищенню її стійкості. Натомість при виявленні негативних впливів, обов'язковою є реакція системи через оцінку ступеня негативного впливу, виявлення об'єктів всередині організації (фінанси, кадри, матеріальні ресурси, операційна система), на які він спрямований, та прогнозування наслідків. Залежно від величини імовірного зниження рівня стійкості підприємства чи її складових визначаються конкретні оперативні заходи, спрямовані на подолання, мінімізацію чи пристосування до негативного збурювального впливу.

Конкретні методи реагування організації на збурювальні впливи залежать від: середовища впливу (зовнішнє, внутрішнє), що значною мірою визначає його керованість; характеру впливу (позитивний, негативний); складової стійкості, на яку він спрямований; рівня стійкості складової на момент впливу; взаємозалежності складових стійкості підприємства і здатності системи реагувати на вплив у всіх підсистемах одночасно.

Таким чином, управління економічною стійкістю є важливим завданням підприємства. Оптимальна або прийнятна економічна стійкість може бути забезпечена при наявності чіткого механізму моніторингу та адекватного реагування на збурювальні впливи середовища. Зниження стійкості організації чи її складових (управлінської, виробничо-технічної, кадрової, фінансово-економічної) до нестійкого чи кризового рівня є сигналом до здійснення оперативних заходів з метою повернення системи у стан рівноваги.

Список використаних джерел

1. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством. Навч. посібник. К: ЦУЛ, 2003. С. 103-125.
2. Андрійчук О. П., Бурій С. А. Управління економічною стійкістю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 6. Т.1. С. 100-102.

3. Пілецька С. Т. Антикризове управління економічною стійкістю промислового авіапідприємства [текст] : монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 320 с.

УДК 332

Н. С. ЛІБА
Мукачівський державний університет

СВІТОВИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Значення промисловості в економічному розвитку провідних країн світу сьогодні важко переоцінити. Саме промисловість забезпечує мультиплікативний ефект в економіці, шляхом формування попиту на сировину, енергетичні ресурси, робочу силу, створюючи найбільші обсяги доданої вартості. Це стосується як великих, так і середніх, а також малих економічно розвинених країн, «нових індустріальних країн», а також інших країн, що розвиваються (рис. 1.).

Для України найбільш вагомим є вивчення досвіду організації регіональної промислової політики двох перших груп економічно розвинених країн. Специфіка розвитку трьох наступних, на нашу думку, визначена їх історико-національними особливостями, ускладнює процес застосування їх досвіду на Україні.

Рис. 1. Класифікація країн світу за рівнем економічного та промислового розвитку

Світовий досвід свідчить, що ефективність промислової політики та результативність застосованих у процесі її впровадження заходів суттєво зростають за умов чіткого та конкретизованого визначення мети та узгодження інструментів для її досягнення. Саме тому, на нашу думку, важливим є вивчення організаційно-економічних особливостей формування регіональної промислової політики в цих країнах.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>